

EXPUNEREA DE MOTIVE

Rapoartele de țară emise în contextul Semestrului European, arată foarte clar că sărăcia copiilor și nivelul de educație sunt o consecință a sărăciei familiilor lor. În România 38,1% dintre copii fiind la risc de sărăcie sau excluziune socială. Vorbim de o vulnerabilitate accentuată în mediul rural, unde serviciile sociale sunt încă insuficient dezvoltate, ca urmare a lipsei de personal specializat la nivel local și a infrastructurii adecvate. Copiii din zonele rurale și grupurile vulnerabile au un acces limitat la învățământul preșcolar, educație școlară, alimentație adecvată, asistență medicală și locuințe.

Conform datelor furnizate de ANDPDCA, în decembrie 2020, erau înregistrați un număr total de 75.136 copii cu părinți plecați la muncă în străinătate. Pe de altă parte, Ministerul Educației într-o evaluare paralelă arată că cifrele sunt mult mai mari decât ale ANDPDCA (datele colectate de ME surprind doar numărul copiilor integrați în sistemul de învățământ). În decembrie 2017, acestea indicau existența unui număr de 159.038 de copii cu părinți plecați în străinătate.

Chiar dacă analizăm doar datele care provin de la ANDPDCA din luna decembrie 2020, situația este extrem de gravă - aproape 30% dintre copii erau complet lipsiți de grija părintească: 13.253 aveau ambii părinți plecați în străinătate, 9.409 proveneau din familii în care părintele unic susținător era plecat. 3.047 de copii aflați singuri acasă au ajuns în sistemul de protecție specială (din care 647 în centre de plasament și 568 în grija asistenților maternali).

Un studiu realizat de Salvați Copii România în anul 2020 arată că există o categorie de minori care nu se află sub directă supraveghere a unui adult (părinte, rudă sau cunoștință); astfel, aceștia nu beneficiază de un mediu familial adecvat pentru dezvoltarea lor psiho-emoțională normală. Ei au în general peste 13-14 ani și fiind considerați aproape maturi, sunt lăsați de părinți singuri, fără bunici sau alte rude. S-a evidențiat faptul că, pentru această categorie de copii, riscurile de a abandona școala, de infracționalitate, de consum de droguri sunt mai mari.

Accesul copiilor (mai ales) din mediul rural la servicii educaționale, de sănătate, evenimente culturale, de petrecere a timpului liber rămâne inegal comparativ cu cel al copiilor din mediul urban, din perspective accesului și a costurilor implicate. În acest fel, sărăcia în rândul copiilor, consecință a sărăciei familiei, generează inegalități de șanse. Pentru a facilita accesul

copiilor vulnerabili din mediul rural la aceste tipuri de acțiuni, există fonduri europene prin intermediul cărora sunt prevăzute intervenții prin care să fie furnizat un pachet integrat de măsuri educaționale și recreative axate pe cunoaștere, complementare cu sprijinul acordat familiilor/apartinătorilor.

Conform Raportului de evaluare intermediară POCU, realizat în februarie 2022, majoritatea părților implicate în evaluare au apreciat utilitatea mecanismului DLRC (Dezvoltarea locală plasată sub Responsabilitatea Comunității) ca fiind una pozitivă din câteva motive principale: în primul rând, acesta a permis angrenarea unui număr mare de actori de la nivel local în identificarea și prioritizarea unor nevoi și căi de acțiune pentru rezolvarea acestora.

Astfel, prin POIDS se vor finanța intervenții pentru incluziunea socială și printr-o prioritate distinctă prin implementarea mecanismului DLRC la nivel rural și mic urban. GAL-urile rurale vor fi finanțate prin Planul Național Strategic (Fondul FEADR) în cadrul căruia se înființează Autoritatea de Management la Ministerul Agriculturii din România, precum și cu fonduri FSE+ din acest program, fonduri care vor fi dedicate grupurilor vulnerabile din mediul rural și mic urban, cu precădere pentru copii.

Având în vedere că în România 1 din 3 copii sunt expuși riscului de sărăcie sau excluziune socială, prin POIDS se abordează într-o manieră integrată scoaterea din sărăcie a copiilor, printr-un pachet de acțiuni specifice finanțate la nivelul mai multor priorități, complementar măsurilor finanțate prin Planul Național de Reziliență și Redresare dar și prin PO Educație și Ocuparea Forței de Muncă. Fenomenul de sărăcie a copilului este accentuat de alți factori precum migrația sezonieră a părinților în căutarea unui loc de muncă. Astfel, copiii ramași acasă, după ce părinții au plecat la muncă în străinătate, lipsiți de afecțiune și supraveghere, sunt expuși la mai multe riscuri:

- abandonul școlar,
- autoizolarea,
- apariția tulburărilor emoționale și comportamentale.

În plus, lipsa atât a părinților, cât și a reprezentanților legali limitează accesul copiilor la servicii de sănătate și educație, la protecție juridică sau la prestații sociale. Pentru acești copii vor fi elaborate măsuri pentru pregătirea școlară suplimentară și servicii sociale, psihologice și juridice adaptate. La acestea se adaugă și fenomenul migrației generat de conflictele armate.

Copiii cu părinții plecați în străinătate trebuie să beneficieze în mod echitabil de următoarele drepturi, conform aceluiași studiu al Salvați Copiii:

- **Dreptul la educație**

- există tendința de a abandona școala și de absenteism;
- scade interesul acordat școlii și temelor pentru acasă;
- întâmpină dificultăți în realizarea temelor acasă și a înțelegerii materiei predate la școală;
- copiii sunt implicați în activitățile de îngrijire a gospodăriei, uneori în detrimentul programului școlar și pregătirii temelor.

- **Dreptul la opinie și participare**

- majoritatea copiilor nu sunt întrebați dacă părintele poate sau nu să plece la muncă în străinătate;
- mulți copii nu sunt nici măcar informați despre plecare, decât în momentul în care aceasta se întâmplă.

- **Dreptul la timp liber, joc și activități culturale**

- Munca din gospodărie le consumă din timpul lor liber;
- posibilitățile de petrecere a timpului liber împreună cu bunicii sunt reduse.

- **Dreptul la nediscriminare / incluziune socială**

- copiii se simt „victime” accentuându-se efectele negative ale plecării părinților de acasă pe fondul percepției și a dezbaterilor din spațiul public.

În acest context prin Prioritatea 2 POIDS se vor sprijini acțiuni integrate care vor furniza cu precădere sprijin pentru scoaterea din sărăcie a copiilor din mediul rural și mic urban și de sprijinire a copiilor vulnerabili (inclusiv migranți), dar și servicii sociale pentru alte categorii de persoane vulnerabile expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială (inclusiv părinți / părinți singuri / bunici / aparținătorii copiilor vulnerabili.). Prin intermediul acestui mecanism, GAL-urile rurale vor pune în aplicare o parte a acțiunii care sprijină copiii vulnerabili din mediul rural și mic urban (copii cu unul sau ambii părinți plecați în străinătate pentru muncă, copii care se întorc acasă după ce au însoțit o perioadă părinții în străinătate și au dificultăți de readaptare, copii din familii vulnerabile, inclusiv Roma, copii orfani, copiii migranților sau solicitanților de azil stabiliți pe teritoriul GAL).

Astfel, conform *Program sprijinit din FEDR (Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică)*, *FSE+*, *Fondul de coeziune* și *FEPAM – articolul 21 alineatul (3) prin intermediul mecanismului DLRC rural* va fi finanțat un pachet de acțiuni integrate care va include, în funcție de nevoile identificate, pe baza managementului de caz, cel puțin 2 din următoarele acțiuni:

a) Sprijin pentru copiii vulnerabili și familiile acestora, pe bază de management de caz, care va include:

- sprijin psiho-social și material adresat direct copiilor (ex: acoperirea costurilor de transport, rechizite, hrană pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, activități educative, activități de prevenire și combatere a comportamentelor negative etc.), pentru copiii cu părinți în străinătate și copiii orfani, copii ai migranților, copii în alte situații de vulnerabilitate, atât pentru scoaterea din sărăcie cât și pentru prevenirea abandonului școlar.

- sprijin pentru părinții și aparținătorii copiilor aflați în situație de vulnerabilitate, prin furnizarea de servicii - suport (ex: consiliere psiho-socială adresată reprezentanților copiilor, persoanelor care îngrijesc copiii cu părinți în străinătate, asistență privind delegarea temporară a autorității părintești, după caz, program de educație parentală), dar și sprijin material pentru mici reparații ale locuințelor copiilor vulnerabili, necesare pentru asigurarea unor standarde de locuire de bază.

b) acțiuni care vizează unitatea de învățământ (implementarea de programe precum grădiniță, școală după școală, inclusiv masă caldă, educație de recuperare, activități non-formale etc.)

c) acces copii vulnerabili la excursii, vizite, tabere (de exemplu: creație, sport, diverse tematici), evenimente culturale și educaționale, schimburi de experiență rural-urban, alte acțiuni similare etc.

În cadrul pachetului de acțiuni integrate, măsurile a). și b). de mai sus au un caracter obligatoriu, iar selectarea acțiunii c). este opțională. Această acțiune va include sprijin dedicat pentru grupuri marginalizate, precum copii de etnie romă, pentru promovarea incluziunii sociale a acestora. În ceea ce privește selecția grupului țintă și a comunităților care vor primi sprijin, va fi implementată o metodologie comună cu MADR. Indiferent de dimensiunea populației totale pe teritoriul acoperit de GAL, sprijinul FSE+ se va raporta la nevoile populației vulnerabile, identificată la nivelul teritoriului, în cadrul SDL depus spre finanțare.

Astfel, prin acest tip de intervenție vom putea reduce absenteismul și abandonul școlar, vor crește rezultatele la învățătură și siguranța copiilor cu părinți plecați în străinătate.

Sursele de finanțare pot fi constituite din fonduri europene nerambursabile, fonduri locale sau naționale.

O potențială sursă de finanțare nerambursabilă o constituie Programul Incluziune și Demnitate Socială 2021 – 2027, respectiv din cadrul Priorității P02 *Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității – zona rurală*, cu o alocare totală de 150 milioane euro, din sursa FSE+, în această alocare fiind inclusă și categoria *copii cu unul sau ambii părinți plecați în străinătate* în cadrul categoriilor de copii aflați în stare de vulnerabilitate.

Inițiatori,

Raluca TURCAN,

deputat PNL

Făgărășian Valentin-Ilișe

deputat PNL

Ciofu Cătălina

deputat PNL

Gabriel ANDRONACHE

deputat PNL

Morar Olivia-Diana

deputat PNL

Hărățau Elena

deputat PNL

ALINA GORSTIU
Bogdan Iulian
Stănescu Gigel

senator PNL
deputat PNL
deputat PNL

Lege

pentru modificarea și completarea LEGII nr. 272 din 21 iunie 2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Nr. crt.	Nume, Prenume	Semnătura	Grup Parlamentar
1.	Raluca TURCAN		PNL
2.	Gabriel ANDRONACHE		PNL
3.	Făgărășian Valentin-Ilie		PNL
4.	Morar Olivia-Diana		PNL
5.	Ciofu Cătălina		PNL
6.	Hărățau Elena		PNL
7.	HORGA MARIA-GABRIELA		PNL
8.	LEOREANU LAURENTIU DAN		PNL
9.	ROMANU FEODORIN		PNL
10.	TATARU NECU		PNL
11.	MARA CALISTA		PNL
12.	Balan Ionel		PNL
13.	Integru COZMIAN CIRC -		PNL
14.	GUOY MICHAEL		PNL
15.	ATANASIU OLIVIA CERU		PNL
16.	BARBU COSTEL		PNL
17.	RUGAN DUMITRU		PNL

18.	KISS JÁNOS	PNL
19	CAUS V. ANNEC	PNL
20	BUCAN CRISTINA	PNL
21	MĂCUTA SORIN	PNL
22	STOIAN MARIA	PNL
23	CALOTĂ FLORICĂ	PNL
24.	IGNAT ION MIHAI DAN	PNL
25	Theilmann Christine	PNL
26	SIGMARETU ROBERT	PNL
27.	GIUGEA NICOLAE	PNL
28	Cypso Ioan	PNL
29.	VEDEBARI CRISTINA	PNL
30.	SORIN IAN MOLDOVAN	PNL
31.	Fodor Angelica	PNL
32	Ciprian Iacob	PNL
33	BUCAN CRISTIAN	PNL
34	Pauline Nicoleta	PNL
35	GURAN VIRGIL	PNL
36.	BICA DANUT	PNL
37	IORDACHE ION	PNL
38	PURU ULAI	PNL
39	BUMB SORIN	PNL

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

Lege

pentru modificarea și completarea LEGII nr. 272 din 21 iunie 2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. I. După Art. 108 se introduce un nou articol Art. 108¹ cu următorul conținut:

- (1) În scopul realizării interesului superior al copiilor cu părinți plecați în străinătate și a nevoilor primare ale persoanelor în grija cărora au rămas, instituțiile publice locale și centrale, alături de instituțiile/unitățile de învățământ, medici de familie, spitalele, organizațiile neguvernamentale acreditate ca furnizori de servicii speciale care desfășoară activități în domeniul protecției copilului, organizațiile și cultele recunoscute, precum și alte entități eligibile pentru finanțare europeană au dreptul să inițieze și să gestioneze proiecte din fonduri europene, locale sau naționale care să sprijine următoarele tipuri de acțiuni:
- a) Servicii de suport educațional și psihologic, activități recreative și de socializare, tabere pentru copii în vederea sprijinirii copiilor să traverseze perioada dificilă a separării de părinți;
 - b) Activități de evaluare și consiliere vocațională;
 - c) Suport material pentru a beneficia de servicii educaționale de calitate - rechizite școlare și masă caldă pe parcursul frecventării activităților de tip Școală după Școală, burse, cazare, decontare transport etc;
 - d) Programe de educație parentală și consiliere pentru persoanele în grija cărora au rămas copiii;
 - e) Crearea de rețele locale de intervenție pentru oferirea de servicii inter-instituționale copiilor prin crearea de structuri comunitare consultative;
 - f) Sprijin pentru copiii vulnerabili și familiile acestora, pe bază de management de caz;

- g) Studii și cercetări ce țin de fenomenul de migrațiune și a dezvoltării copiilor cu părinți plecați la muncă în străinătate;
- h) Furnizare de pachete integrate de măsuri educaționale și recreative axate pe cunoaștere, complementare cu sprijinul acordat familiilor/apartinătorilor.

Art. II. Autoritățile contractante asigură accesul la finanțare pentru toate regiunile de dezvoltare ale României, în condițiile legii.

Art. III. În termen de 30 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Ministerul Muncii și Protecției Sociale împreună cu Ministerul Educației elaborează normele metodologice de aplicare a acesteia, care se aprobă prin Hotărâre de Guvern, cu avizarea Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

**PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR,
Ion-Marcel CIOLACU**

**PREȘEDINTELE
SENATULUI,
Alina-Ștefania GORGHIU**